

2019 m. balandžio 18 d., ketvirtadienis

P8_TA(2019)0441

Visapusiška ES politika dėl endokrininę sistemą ardančių medžiagų

2019 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl visapusiškos Europos Sąjungos politikos dėl endokrininę sistemą ardančių medžiagų kūrimo (2019/2683(RSP))

(2021/C 158/05)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2018 m. lapkričio 7 d. Komisijos komunikatą „Visapusiškos Europos Sąjungos politikos dėl endokrininę sistemą ardančių medžiagų kūrimas“ (COM(2018)0734) (toliau — Komunikatas),
- atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 191 straipsnio 2 dalį,
- atsižvelgdamas į 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1107/2009 dėl augalų apsaugos produktų pateikimo į rinką ir panaikinantį Tarybos direktyvas 79/117/EEB ir 91/414/EEB ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2018 m. balandžio 19 d. Komisijos reglamentas (ES) 2018/605, kuriuo nustatomi moksliniai endokrininės sistemos ardomųjų savybių nustatymo kriterijai ir iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1107/2009 II priedas ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į 2017 m. rugsėjo 4 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2017/2100, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 528/2012 nustatomi moksliniai endokrininės sistemos ardomųjų savybių nustatymo kriterijai ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1935/2004 dėl žaliavų ir gaminių, skirtų liestis su maistu, ir panaikinantį Direktyvas 80/590/EEB ir 89/109/EEB ⁽⁵⁾,
- atsižvelgdamas į 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1223/2009 dėl kosmetikos gaminių ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/48/EB dėl žaislų saugos klaidų ⁽⁷⁾,
- atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo, iš dalies keičiantį ir panaikinantį direktyvas 67/548/EEB bei 1999/45/EB ir iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (toliau —CLP reglamentas) ⁽⁸⁾,
- atsižvelgdamas į 2013 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą Nr. 1386/2013/ES dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2020 m. „Gyventi gerai pagal mūsų planetos išgales“ (toliau —7-oji AVP), o ypač jo 54 (iv) punktą ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ OL L 309, 2009 11 24, p. 1.

⁽²⁾ OL L 101, 2018 4 20, p. 33.

⁽³⁾ OL L 167, 2012 6 27, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 301, 2017 11 17, p. 1.

⁽⁵⁾ OL L 338, 2004 11 13, p. 4.

⁽⁶⁾ OL L 342, 2009 12 22, p. 59.

⁽⁷⁾ OL L 170, 2009 6 30, p. 1.

⁽⁸⁾ OL L 353, 2008 12 31, p. 1.

⁽⁹⁾ OL L 354, 2013 12 28, p. 171.

2019 m. balandžio 18 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į JT darnaus vystymosi tikslus, ypač į 3.9 tikslą ⁽¹⁾;
 - atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų aplinkos programos (UNEP) ir Pasaulio sveikatos organizacijos ataskaitą „Mokslinės žinios apie endokrininę sistemą ardančias chemines medžiagas 2012 m.“ ⁽²⁾,
 - atsižvelgdamas į savo 2013 m. kovo 14 d. rezoliuciją dėl visuomenės sveikatos apsaugos nuo endokrininę sistemą ardančių medžiagų ⁽³⁾,
 - atsižvelgdamas į 2019 m. sausio 15 d. tyrimą „Endokrininę sistemą ardančios medžiagos. Nuo mokslinių įrodymų iki žmogaus sveikatos apsaugos“, kurį užsakė Europos Parlamento Piliiečių teisių ir konstitucinių reikalų teminis skyrius ⁽⁴⁾,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi UNEP ir PSO 2012 m. ataskaitoje endokrininę sistemą ardančios cheminės medžiagos vadinamos visuotine grėsme ir, *inter alia*, kalbama apie vis daugiau su endokrinine sistema susijusių sutrikimų, kuriais skundžiasi žmonės, bei pažymima, kad pastebėtas poveikis laukinių gyvūnų populiacijų endokrinine sistemai;
- B. kadangi, remiantis ataskaita, gaunama vis daugiau neigiamo endokrininę sistemą ardančių cheminių medžiagų poveikio reprodukcinei sistemai įrodymų (nevaisingumas, vėžiniai susirgimai, apsigimimai) ir daugėja šių medžiagų įtakos skydliaukės, smegenų funkcijoms, nutukimui ir medžiagų apykaitai, taip pat insulino ir gliukozės homeostazei įrodymų;
- C. kadangi niekas neneigia, kad ši cheminių medžiagų rūšis daro neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir laukinei gyvūnijai sutrikdydama hormonų sistemą; kadangi dėl šios priežasties nėra pagrindo atidėlioti veiksmingą reglamentavimą;
- D. kadangi naujausiame Rizikos vertinimo mokslų instituto tyrime „Sveikatos priežiūros išlaidos, kurias galima sieti su endokrininę sistemą ardančiomis cheminėmis medžiagomis“, įvertinus penkis įmanomus būdus, kuriais ESACHM gali paveikti sveikatą, daroma išvada, kad, remiantis dabar turimais šaltiniais, socialinė ir ekonominė su ESACHM daromu poveikiu sveikatai susijusi našta ES gali būti labai didelė, vertinant ją nuo 46 mlrd. EUR iki 288 mlrd. EUR per metus ⁽⁵⁾;
- E. kadangi UNEP/PSO ataskaitoje teigiama, beveik 800 cheminių medžiagų yra žinomos arba įtariamos kaip galinčios trikdyti hormonų receptorių, hormonų sintezę ar hormonų konversiją. Tačiau tik nedidelė šių cheminių medžiagų dalis buvo iširta atliekant bandymus, kuriais galima nustatyti akivaizdžius poveikius sveikiems organizmams;
- F. kadangi, atsižvelgiant į siūlomą Sąjungos sistemą, komunikate teigiama, kad nuo 1999 m. moksliniai duomenys, kuriais endokrininę sistemą ardančių medžiagų poveikis siejamas su žmonių ligoms arba neigiamu poveikiu laukinei gyvūnijai, tapo akivaizdesni;
- G. kadangi, remiantis 7-ąja AVP, siekiant apsaugoti Sąjungos piliečius nuo neigiamo su aplinka susijusio poveikio ir rizikos sveikatai bei gerovei, 7-ąja AVP užtikrinama, kad iki 2020 m. visuose atitinkamuose Sąjungos teisės aktuose būtų veiksmingai sprendžiami su endokrininę sistemą ardančiomis medžiagomis susiję saugos klausimai;

⁽¹⁾ <https://unstats.un.org/sdgs/METADATA?Text=&Goal=3&Target=3.9>

⁽²⁾ WHO/UNEP, „The State of the Science of Endocrine Disrupting Chemicals – 2012“, Pasaulio sveikatos organizacija, 2013, <http://www.who.int/ceh/publications/endocrine/en/>

⁽³⁾ OL C 36, 2016 1 29, p. 85.

⁽⁴⁾ tyrimas „Endokrininę sistemą ardančios medžiagos. Nuo mokslinių įrodymų iki žmogaus sveikatos apsaugos“, 2019 m. sausio 15 d. Europos Parlamento Vidaus politikos generalinio direktorato Piliiečių teisių ir konstitucinių reikalų teminis skyrius, paskelbta: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608866/IPOL_STU\(2019\)608866_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/608866/IPOL_STU(2019)608866_EN.pdf)

⁽⁵⁾ I. Rijk van Duursen, M. van den Berg, Sveikatos išlaidos, kurios gali būti siejamos su endokrininę sistemą ardančiomis cheminėmis medžiagomis. Inventorinis aprašas, vertinimas ir tolesni veiksmai siekiant įvertinti galimą poveikį sveikatai, susijusį su šių medžiagų poveikiu sveikatai ES. Utrechto universiteto Rizikos vertinimo mokslų institutas, 2016 m.: https://www.uu.nl/sites/default/files/rijk_et_al_2016_-_report_iras_-_health_cost_associated_with_edcs_3.pdf

2019 m. balandžio 18 d., ketvirtadienis

- H. kadangi pagal 7-ąją AVP visų pirma būtina iki 2018 m. (...) kurti horizontaliąsias priemones, kurios turi būti įgyvendintos iki 2015 m., siekiant užtikrinti (...) kuo mažesnę endokrininę sistemą ardančių medžiagų poveikį“;
- I. kadangi iki šiol Komisija nėra priėmusi Sąjungos netoksiškos aplinkos strategijos, o iki 2015 m. ji nevykdė horizontaliųjų priemonių, siekiant kuo labiau apsaugoti nuo endokrininę sistemą ardančių cheminių medžiagų poveikio;
- J. kadangi 1999 m. Bendrijos strategijos dėl endokrininę sistemą ardančių medžiagų peržiūra jau seniai turėjo būti pradėta;
- K. kadangi nesant peržiūrėtos Sąjungos strategijos endokrininę sistemą ardančių medžiagų klausimu valstybės narės, pvz., Prancūzija, Švedija, Danija ir Belgija, nesiėmė veiksmų nacionaliniu lygmeniu, siekdamos padidinti savo piliečių apsaugos lygį įvairiomis nacionalinėmis priemonėmis;
- L. kadangi siekiant aukšto žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygio svarbu užtikrinti, kad būtų parengta veiksminga ir visapusiška Europos politika endokrininę sistemą ardančių medžiagų klausimu;
- M. kadangi norint, kad ES prisidėtų prie darnaus vystymosi tikslo Nr. 3.9 tikslo – „iš esmės sumažinti mirčių ir ligų dėl pavojingų cheminių medžiagų ir oro, vandens, dirvožemio taršos ir užteršimo, skaičių“, ES privalo sukurti tvirtą Sąjungos politiką endokrininę sistemą ardančių cheminių medžiagų klausimu ir ją veiksmingai įgyvendinti;
- N. kadangi tvirta Sąjungos politika endokrininę sistemą ardančių cheminių medžiagų klausimu taip pat yra reikalinga ir netoksiškos žiedinės ekonomikos pagrindui, pramoninėmis inovacijomis skatinant saugesnius pakaitalus;
- O. kadangi sveikintina tai, kad komunikate pripažįstamas neigiamas endokrininę sistemą ardančių medžiagų poveikis žmonių sveikatai ir aplinkai, įskaitant mišrų poveikį, pabrėžiamas tikslas sumažinti bendrą poveikį ir pripažįstama, kad būtina taikyti horizontalųjį požiūrį identifikuojant endokrininę sistemą ardančias medžiagas;
- P. tačiau, kadangi komunikate trūksta tiek konkretaus veiksmų plano, kuriuo būtų siekiama kuo labiau sumažinti riziką, susijusią su endokrininę sistemą ardančiomis cheminėmis medžiagomis, tiek ir tolesnių veiksmų, kuriais siekiama pažangos, tvarkaraščio;
- Q. kadangi pagrindiniams Sąjungos teisės aktams svarbiose srityse vis dar trūksta konkrečių nuostatų dėl endokrininę sistemą ardančių medžiagų (pvz., susijusių su kosmetikos gaminiais, žaislais ar su maistu besiliečiančiomis medžiagomis);
- R. kadangi Komisija paskelbė tinkamumo patikrą siekiant įvertinti, ar atitinkamais ES teisės aktais dėl endokrininę sistemą ardančių medžiagų yra pasiekiamas bendras tikslas apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, mažinant šių medžiagų poveikį; kadangi reikia palankiai vertinti kompleksinį tinkamumo patikros pobūdį ir Komisijos išipareigojimą ypatingą dėmesį skirti pažeidžiamų grupių apsaugai; tačiau, kadangi šis vertinimas turėjo būti atliktas prieš keletą metų ir tenka apgailestauti, kad Komisija tik dabar nusprendė atlikti tokią tinkamumo patikrą; kadangi dėl šios priežastis tinkamumo patikra neturėtų tapti pateisinimu pratęsti konkrečių teisėkūros ir kitų veiksmų įgyvendinimą;
- S. kadangi moksliniai kriterijai, apibrėžti siekiant nustatyti endokrininę sistemą ardančias medžiagas pesticiduose ir biociduose, neapima medžiagų, kurios, kaip įtariama, gali būti endokrininę sistemą ardančios medžiagos, kategorijos, todėl jie nėra tinkami taikyti horizontaliai; kadangi tai nesuderinama su cheminių medžiagų, kurios yra kancerogeninės, mutageninės ar toksiškos reprodukcijai (CMR), klasifikavimu pagal CLP reglamentą ir 7-ąją aplinkosaugos veiksmų programą; kadangi nepaprastai svarbu gebėti nustatyti medžiagas, kurios, kaip įtariama, gali būti endokrininę sistemą ardančios medžiagos, juo labiau atsižvelgiant į tai, kad Kosmetikos gaminių reglamente ir Žaislų saugos direktyvoje numatyti apribojimai ne tik žinomoms kancerogeninėms, mutageninėms ar toksiškoms reprodukcijai medžiagoms ir tokiomis laikomoms medžiagoms (1A ir 1B kategorijos), bet ir medžiagoms, kurios, kaip įtariama, gali būti kancerogeninės, mutageninės ar toksiškos reprodukcijai medžiagos (2 kategorija);

2019 m. balandžio 18 d., ketvirtadienis

- T. kadangi atitinkamuose Sąjungos teisės aktuose trūksta tinkamų bandymų ir duomenų reikalavimų, pagal kuriuos būtų galima identifikuoti endokrininę sistemą ardančias chemines medžiagas;
- U. kadangi komunikate atkreipiamas dėmesys į vis akivaizdesnius įrodymus, susijusius su endokrininę sistemą ardančių cheminių medžiagų mišriu poveikiu (t. y. endokrininę sistemą ardančių medžiagų derinio poveikis gali turėti neigiamą poveikį koncentracijose, kuriose pavienių medžiagų atveju jokio poveikio nepastebėta), tačiau jame nepateikiama jokių pasiūlymų šiam klausimui spręsti;
- V. kadangi įgyvendinant projektą „EDC-MixRisk“ pagal programą „Horizontas 2020“ buvo padaryta išvada, kad dabartiniuose cheminių medžiagų reglamentavimo reglamentuose sistemingai nepakankamai įvertinama rizika sveikatai, susijusi su mišriosiomis endokrininę sistemą ardančiomis cheminėmis medžiagomis arba galimai endokrininę sistemą ardančiomis medžiagomis⁽¹⁾;
- W. kadangi dėl trūkumų, susijusių su REACH (cheminių medžiagų registracija, įvertinimas, autorizacija ir apribojimai) reglamento įgyvendinimu (didelis reikalavimų neatitinkančių registracijos dokumentų rinkinių procentas, lėtas vertinimas dėl duomenų trūkumo ir nesugebėjimas imtis reguliavimo veiksmų dėl medžiagų, kurios, kaip nustatyta, atlikus vertinimą, kelia didelį pavojų žmonių sveikatai ar aplinkai), taip pat nepavyksta sumažinti ekspozicijos žinomoms endokrininę sistemą ardančioms medžiagoms ir medžiagoms, kurios, kaip įtariama, gali būti endokrininę sistemą ardančios medžiagos;
1. mano, kad Komisijos komunikate pasiūlyta Sąjungos endokrininę sistemą ardančių medžiagų sistema nėra pakankama, kad būtų galima šalinti pavojų žmonių sveikatai ir aplinkai, kylantį dėl endokrininę sistemą ardančių medžiagų poveikio, o juo nėra užtikrinama tai, ko yra reikalaujama pagal 7-ąją AVP;
 2. mano, kad endokrininę sistemą ardančios medžiagos yra cheminės medžiagos, lygiavertės medžiagoms, kurios klasifikuojamos kaip kancerogeninės, mutageninės arba toksiškos reprodukcijai (toliau – CMR medžiagos), todėl Sąjungos teisės aktuose jos turėtų būti traktuojamos vienodai;
 3. ragina Komisiją nedelsiant imtis visų būtinų veiksmų, kad būtų užtikrinta aukšto lygio žmonių sveikatos ir aplinkos apsauga nuo endokrininę sistemą ardančių medžiagų, veiksmingai mažinant bendrą tokių medžiagų poveikį žmonėms ir aplinkai;
 4. ragina Komisiją ne vėliau kaip 2020 m. birželio mėn. parengti, remiantis PSO apibrėžtimi ir CLP reglamente pateikiamu CMR medžiagų klasifikavimu, horizontalias medžiagas, kurios, kaip įtariama, gali būti endokrininę sistemą ardančios medžiagos, taip pat žinomų endokrininę sistemą ardančių medžiagų ir tokiomis laikomų medžiagų apibrėžtis;
 5. ragina Komisiją užtikrinti, kad prie horizontaliosios apibrėžties būtų pridėti tinkami rekomendaciniai dokumentai;
 6. ragina Komisiją ne vėliau kaip 2020 m. birželio mėn. pateikti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, siekiant į Reglamentą (EB) Nr. 1223/2009 įtraukti konkrečias nuostatas, panašias į nuostatas dėl endokrininę sistemą ardančių medžiagų;
 7. ragina Komisiją ne vėliau kaip 2020 m. birželio mėn. parengti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, siekiant į Direktyvą 2009/48/EB įtraukti konkrečias nuostatas dėl endokrininę sistemą ardančių medžiagų, panašias į nuostatas dėl kancerogeninių, mutageninių ir toksiškų reprodukcijai medžiagų, tačiau nenurodant klasifikavimo slenkstinių verčių ribos, nes tokios vertės nėra taikomos endokrininę sistemą ardančioms medžiagoms;
 8. ragina Komisiją ne vėliau kaip 2020 m. birželio mėn. peržiūrėti Reglamentą (EB) Nr. 1935/2004, siekiant veiksmingai sumažinti juose esančių pavojingų medžiagų kiekį, numatant specialias nuostatas, kuriomis būtų pakeičiamas endokrininę sistemą ardančių medžiagų naudojimas;
 9. mano, kad būtina skubiai spartinti tyrimų rengimą ir tvirtinimą, kad būtų tinkamai identifikuotos endokrininę sistemą ardančios medžiagos, įskaitant metodikas, susijusias su tokiu nauju požiūriu;

⁽¹⁾ <https://edcmixrisk.ki.se/wp-content/uploads/sites/34/2019/03/Policy-Brief-EDC-MixRisk-PRINTED-190322.pdf>

2019 m. balandžio 18 d., ketvirtadienis

10. ragina Komisiją užtikrinti, kad visuose susijusiuose teisės aktuose būtų nuolat atnaujinami duomenų reikalavimai, siekiant atsižvelgti į naujausią technikos ir mokslo pažangą, o endokrininę sistemą ardančios medžiagos galėtų būti tinkamai identifikuotos;
 11. ragina Komisiją visuose atitinkamuose ES teisės aktuose atsižvelgti į mišinių poveikį ir jų bendrą poveikį;
 12. ragina Europos cheminių medžiagų agentūrą, Komisiją ir valstybes nares imtis visų reikiamų priemonių siekiant, kad iki 2019 m. pabaigos būtų užtikrinta registracijos dokumentacijos atitiktis REACH (cheminių medžiagų registracija, įvertinimas, autorizacija ir apribojimai) reglamento nuostatomis, būtų paspartintas medžiagų vertinimas ir veiksmingai įgyvendinamos galutinės cheminių medžiagų vertinimo pagal REACH reglamentą išvados, nes tai yra svarbios priemonės, padedančios kuo labiau sumažinti ekspoziciją endokrininę sistemą ardančioms medžiagoms;
 13. ragina Komisiją užtikrinti tinkamą endokrininę sistemą ardančių medžiagų biologinę stebėseną žmonių ir gyvūnų populiacijose, taip pat tokių medžiagų stebėseną aplinkoje, įskaitant geriamąjį vandenį;
 14. ragina Komisiją užtikrinti, kad Sąjungos endokrininę sistemą ardančių medžiagų sistema veiksmingai prisidėtų prie Sąjungos netoksiškos aplinkos strategijos, kuri turi būti priimta kuo greičiau;
 15. ragina Komisiją skatinti endokrininę sistemą ardančių medžiagų mokslinius tyrimus, visų pirma susijusius su jų epigenetiniu poveikiu ir poveikiu kartoms, jų poveikiu mikrobiomai, naujų endokrininę sistemą ardančių medžiagų dozės ir atsako sąlygomis bei charakteristikomis, o taip pat saugesnėmis alternatyvomis;
 16. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.
-